

ELŐSZÓ

Az MTA Közgazdaságtudományi Intézete a verseny- és ágazati szabályozás kérdéskörével foglalkozó, rendszeresen megjelenő új kiadvány készítését határozta el. Terveink szerint a *Verseny és szabályozás* magyar és angol nyelvű kötetei évente egy-egy alkalommal nyomtatott és online formában egyaránt megjelenének. Az első lépéshez, a magyar változat elkészítéséhez szükséges támogatást a Gazdasági Versenyhivatal Versenykultúra Központja nyújtotta.

Célunk az új tudományos eredmények és a szakpolitika egymásra találásának elősegítése, a verseny- és ágazati szabályozási politika gazdasági elemzésekkel való alátámasztása. Azt reméljük, hogy kiadványunk iránt érdeklődni fognak a verseny- és ágazati szabályozó hatóságok, az államigazgatás, az ezzel a témával foglalkozó felsőoktatási intézmények, a bírói kar versenyjogi, szabályozási kérdésekben eljáró tagjai, a tanácsadó cégek, a fogyasztói szervezetek és az ágazati szabályozás, versenyhatósági eljárás által érintett vállalkozások.

Az egyetemeken az utóbbi években egyre több kurzus foglalkozik a verseny, a hálózatos ágazatok gazdaságtanával, a szabályozás jogi kérdéseivel. Az ezen a területen folyó kutatások száma is némileg gyarapodott, kisebb kutatóközpontok is alakultak. A kutatásokra azonban a szétforgácsoltág a jellemző, a jog és a közgazdaságtan lehetséges interdiszciplináris kapcsolódásai kihasználatlanul maradnak. A versenyjog, a versenypolitika, a piacelmélet, a szabályozás gazdaságtanának elméleti, de különösen empirikus eredményei, és ezek közzététele a hazai kutatási palettáról nagyrészt hiányzik. Ugyanakkor érzékelhető, hogy az államigazgatási, szabályozási feladatok megoldása során egyre nagyobb igény jelentkezik a közgazdasági megalapozottságú döntések iránt.

Kiadványunk szeretné összefogni e kutatásokat, és lehetőséget kíván nyújtani nyilvánosságuknak. Különösen fontosnak tartjuk azoknak a területeknek az elemzését, ahol fokozatos piacnyitás zajlik. Ezekben a szolgáltatási piacokon a liberalizáció részben már jelentősen előrehaladt (pénzügyi szolgáltatások, egyes közlekedési ágak, hírközlés), részben éppen csak megkezdődött (energia, posta, vasút). A piaci szereplők száma a vertikumok szétbomlása következtében gyors ütemben nő, az egyre összetettebbé váló, a versenyszabályozás elveihez közelítő ágazati szabályozások egyre több közgazdasági elemzést igényelnek. A szabályozók függetlenségének, elkötelezettségének, a szabályozás hatékonyságának problémaköre, a nemzeti és az uniós szintű szabályozás viszonyának változása jogi és közgazdasági elem-

zések sorát teszi szükségessé, amelyek sok tekintetben a közigazgatási reformhoz is kapcsolódnak.

A kiadvány elméleti és empirikus megközelítésű, a közpolitika formálásához is támpontokat nyújtó írásokat közöl. Szerkezete négyes tagolást követ. Az első részben (Áttekintés) a verseny- és ágazati szabályozás egyes alapkérdéseit tárgyaljuk átfogó (*review, survey*) jellegű írásokkal. A második rész (Betekintés) ad teret a legfrissebben vitatott témákban írott tanulmányoknak, évente változó tematikus csoportosítással. Ebben a kötetben a villamosenergia-ipari piacnyitás problémáit tárgyaljuk. A harmadik részben (Körbetekintés) a hazai és a nemzetközi piaci és szabályozási helyzet változásait követjük a hálózatos szolgáltatások területén. Ennek a résznek a hálózatos szolgáltatások azonos szempontú elemzése a célja – bemutatva a liberalizáció elért szintjét, a kialakult verseny mértékét és a szabályozási helyzet változását. A most vizsgált ágazatok a villamosenergia-ipar, a posta és a vasút. A negyedik rész (Kitekintés) az eddig nagyon hiányzó és a további munkákhoz alapot adó – a hazai és a külföldi forrásokat feltáró – szakirodalmi tájékoztatót tartalmazza. Az idei kötet szakirodalmi bibliográfiájának a témakörök minél szélesebb körű bemutatása és a verseny és szabályozás témájával foglalkozó legfontosabb kutatóhelyek megismertetése a célja.

Kiss Ferenc László

Valentiny Pál